zoeking niet? Zelfs deze gebedsoproep vertoont den stijl der hiërarchen, die als ze eerst hun wil met geweld hebben doorgezet, daarna ook als het te pas komt, beleefd kunnen zijn en buigen als knipmessen: „na u, aan u de eer". Het is niet de stijl van Christus Jezus. Want de man, dien ze als voorbidder thans aan God en menschen voorstellen, is dezelfde van wien ze het eerst hebben gezegd, en voor denzelfden God en dezelfde menschen nog altijd volhouden, dat hij niet slechts den dienst des Woords, doch ook den dienst der gebéden onwaardig was.

Ik zal mijn worsteling óm de eene tafel vergezeld doen gaan van de worsteling tégen de hiërarchie, die de tafel b u i t e n het Koninkrijk zet, en tenslotte alle stoelen onderstboven werpt. Ik zal bidden, dat ze allen één mogen zijn, maar tegelijk bidden, dat ze niet in verzoeking komen. Ik zal in het zoeken der eenheid niet weer de zonde binnenhalen die de schapen uiteensloeg. Als ge in woord en gebed strijden wilt voor hereeniging, voer dien strijd dan voor het fróht der schapen, en vecht hem niet uit op den rúg der schapen.

En als men tot me zegt: Joh. 17 dringt me; ik kán den Hoogepriester niet vergeten die om eenheid bad in den nacht in welken Hij verraden werd, dan zeg ik: ik mág den Koning niet vergeten die worstelde tegen den geest der hiërarchie in dienzelfden nacht. Lees niet één tekst, maar sla het gansche lijdensevangelie open, dat spreekt van de avondmaalstafel, doch van rechterstoelen niet minder; dat spreekt van eenheid, doch ook van hiërarchie; dat ons Christus doet zien, maar den Satan desgelijks. Houd alle 12 stammen vast, in uw woord, in uw gebed, draag ze in uw hart; sleep er niet een paar bij elkaar, doch zorg dat ze voorzoover het aan u ligt állen bereikt worden, en precies weten waar het om gaat. Bedenk, dat alle schapen in de zeef des Satans komen, want het is de ure der verzoeking. Bid, dat hun geloof niet ophoude en ze den stijl van het Koninkrijk niet verloochenen; bid, dat het geloof waar het ingezonken was, nu eindelijk weer ontwake. En gij, die aanvankelijk u bekeeren mocht, verstérk toch de broeders. Ga niet tellen, hoevelen gingen en hoe weinigen bleven. Maar blijf achter Christus staan, en hef uw oogen omhoog: Hij triomfeert óver alle twaalf stammen in avondmaal en rechterstoel; de genade en het recht van zijn rijk, ze zullen beide overwinnen. Zeg dat tot uzelf en elkaar in dagen, dat we niet kúnnen bereiken wat we begeerden. En leg zoo heel den nood van kerk en school ontroerd en toch rustig neer voor het aangezicht van Hem, die ook hierin als wij verzocht is geweest, doch z o n d e r z o n d e. Amen.

De Schooldag

Men moet wel groot respect hebben voor het organisatorisch talent van de Kamper broeders, die verantwoordelijk waren voor het ordelijk verloop van dezen dag!

Men stelle zich het eens voor: in het kleine Kampen ruim acht duizend menschen te moeten ontvangen, hen behoorlijke vergaderplaatsen aan te bieden, te zorgen, dat zij op tijd kunnen eten en drinken, en dat alles vlot blijft verloopen.

Toch is dat allemaal gebeurd, en op een wijze, waar ook de grootste kritikaster geen voet aan den grond kon krijgen.

Een invasie van meer dan 150 propvolle autobussen, vele personenauto's en zelfs bezoekers, die met extra treinen waren aangekomen. Studenten en andere jonge krachten deden dienst als ordonnances, meisjes en jongens met borden gedragen boven hun hoofden, geleidden de bezoekers naar de restaurants en de koffiehuizen, toen er tusschen de diensten net even tijd was om iets te gaan gebruiken. En omdat men terecht vreesde, dat deze gelegenheden de massa niet voldoende bedienen konden, had men extra tenten opgeslagen, waar eten en drinken te verkrijgen was.

Maar ook voor de vele honderden bezoekers, die reeds den vorigen avond waren aangekomen, was op uitnemende wijze gezorgd. Wat is dat Kampen een gastvrije stad! Er waren menschen, eenvoudige menschen, die vier tot zes gasten herbergden en ook op den Schooldag zelve zag men tusschen de diensten overal in particuliere woningen stroomen menschen naar binnen gaan, die van koffie en zelfs van soep werden voorzien. Het was alles zoo goed en zoo mooi.

Men zag aan de gezichten de blijde, dankbare stemming, de hunkering naar wat de sprekers voor boodschap hun te geven hadden, de spanning onder het intensief luisteren, de eenheid van geest in den jubel waarmee de psalmen opklonken.

En wat droeg ieder het zijne er toe bij, den „Schooldag" tot een onvergetelijk monument in het leven van de Kamper School te maken!

De broeders uit Rijnsburg hadden twee groote vrachtauto's afgeladen met een keurcollectie van bloemen en bloemstukken, waarmee de School zelve als 't ware overladen werd en verder de Nieuwe Kerk op stijlvolle wijze in een feestelijk decorum geplaatst werd.

Wat een blijdschap, toen Prof. Veenhof kon mededeelen, dat hem op den avond van den Bidstond een couvert met f 2000.— in de handen werd gestopt voor het fonds: hulpbehoevende studenten en dat het vrouwencomité in het afgeloopen jaar weer een som van f 22.182.19 had bijeen gebracht voor het bibliotheekfonds. We denken aan het verhaal van den eenvoudigen broeder, die zelf niet komen kon, maar toch het bedrag aan reisgeld plus wat hij voor de collecte bestemd had, opzond; aan dien anderen broeder, die een bedrag gelijk aan een vol weekloon opgezonden had.

Daar men dezen nazomer niet het vaste weer had, dat den vorigen zomer zoo gekenmerkt heeft, durfde men het niet aan om weer een tent op te bouwen. Besloten werd daarom ditmaal gebruik te maken van drie kerkgebouwen: de eigen Nieuwe Kerk, welke een 1500 menschen kan bevatten, en waar vroeg in den morgen begonnen zou worden, zoodat daar twee groepen onderdak konden vinden; vervolgens de Broederkerk (Ned. Herv.), welk gebouw eveneens 1500 menschen bevatten kan en de Bovenkerk (Ned. Herv.), de „Domkerk" van Kampen, waarvoor 1250 stoelen waren gehuurd om de ruimte geheel te kunnen vullen, met ongeveer 2800 zitplaatsen. Maar het bleek uit de enorme post, welke de laatste dagen nog bij het comité binnen kwam, dat zelfs deze drie groote gebouwen onvoldoende zouden zijn om al de menschen plaats te verleenen, waarom op het laatste oogenblik nog beslag werd gelegd op de Burgwalkerk (Geref. Gemeente) en de Buiten Societeit, bij het station, waardoor aan ruim 1100 meer plaats geboden kon worden.

Het is ons niet mogelijk van al de inleidende woorden, welke in al deze gebouwen gesproken werden hier een verslag te geven. Zij het voldoende, de rede van Prof. Deddens weer te geven, die de leiding had in de Nieuwe Kerk, en wanneer wij de namen noemen van de leiders in andere vergaderplaatsen, weet ieder, dat die leiding in de beste handen was toevertrouwd, ook wat betreft de noodige humor, die bij zulk een leiding nu eenmaal onontbeerlijk is. Deze leiding was toever-

Op naar de Bovenkerk, den „Dom van Kampen".

trouwd aan Prof. P. Deddens en de predikanten H. Knoop, D. van Dijk, G. Visée en H. Meulink.

In de morgenvergadering, om 8 uur in de Nieuwe Kerk opende Prof. Deddens de reeds toen goed gevulde kerk, met het volgende inleidend woord:

De kosten van den Schooldag

U allen, die hier vergaderd zijt, roep ik een hartelijk welkom toe — ik hoop, dat de broeders en zusters, die van buiten kwamen, een kostelijke reis hebben gehad.

Dat woord k o s t e l i j k bedoel ik, gelijk het verband al aangeeft, in den zin van: mooi, prachtig, voortreffelijk, opperbest. Een reis niet alleen zonder bezwaren en hindernissen, maar een, die staat in het teeken van wat komt. De dingen, die nog niet geschouwd worden, maar waarvan ik geen geringe verwachting koester, kunnen van te voren mijn stemming bepalen en blijdschap geven of blijdschap voeden.

Natuurlijk bedoel ik dat woord kostelijk, als ik spreek van een kostelijke reis niet in den zin, waarin het ook kan gebruikt worden en zelfs in het Middelnederlandsch bijna steeds gebezigd werd, n.l. in de beteekenis: kostbaar, duur, groote uitgaven vereischend.

En toch is het vandaag een kostelijke dag ook in dien zin.

U vergunt mij, enkele opmerkingen te maken over d e k o s t e n v a n d e n S c h o o l d a g.

Die kosten van den Schooldag zou iemand kunnen zeggen, en ik meen, in die richting i s reeds iets gezegd, zijn waarlijk niet gering. Het kost ten eerste al een vrije dag. Een dag, waarop men niet werkt, en waarvan men dus in veel gevallen ook de gewone inkomsten derft. Dan de reis- en verblijfkosten, die voor heel wat menschen zeer beduidend zijn. En dan de collecten — als je daar in Kampen komt, maken ze van de gelegenheid gebruik en trekken ze duchtig aan je beurs. Reken nu eens uit, dat dit alles kost. Stel, dat er 8000 bezoekers zijn op den Schooldag — dan beteekent dat een som van tien- en tienduizenden guldens.

Is zulk een uitgave verantwoord? Hebben we het geld niet hard noodig en eerder noodig voor andere belangen, voor de Zending, voor hulpbehoevende Kerken, voor de Pers, om van andere dingen niet te spreken? En de uitgaven worden steeds grooter, omdat het getal bezoekers nog elk jaar stijgt. Kan daarin ook niet het gevaar liggen van jacht op getal-praestatie, het gevaar van sensatie en demonstratie, hier zijn w ij? Zijn onze Schooldagen, gezien de kosten, verantwoord?

Inderdaad is dàt een vraag, die tot nadenken kan stemmen.

Wij denken er niet aan, hier het woord: materialisme te mompelen: alle vraag naar materiëelgebruik is een geestelijke vraag, rechtstreeks betrokken op God.

Eveneens weren wij alle suggestie, die ons zou willen raden, niet alles op een goudschaaltje te wegen — wij zijn voor den Heere verantwoordelijk in a l ons doen en laten. Want van U zijn alle dingen, van U, o God, alleen;

de bodem die mij draagt;
het huis, dat ik bewoon;
het eten, dat mij voedt;
de lucht, die ik inadem;
het muntstuk of biljet, dat ik straks in den collectezak deponeer is niet van mij, maar van den Heere.

En Hij vraagt, en heeft recht, dat het Zijne besteed wordt naar Zijn wil.

En waar het m o g e n nooit ruimte geeft voor het vleesch, maar bepaald wordt door de wet, dus van het m o e t e n geen oogenblik losgemaakt kan worden, staat onze verantwoordelijkheid voor den Heere naar alle kanten vast. En ook de vraag naar de zuiverheid van onze intentie ten aanzien van dezen Schooldag dient gesteld, aan allen en aan een ieder van ons: onzen aangeboren aard is niets zondigs vreemd.

Niettemin ben ik van oordeel, dat de kosten van den Schooldag verantwoord zijn.

Want wie heeft er voor betaald? Christus heeft er voor betaald. En dat niet alleen in dezen zin, dat de vervoermiddelen, waarvan U gebruik maakte, de gebouwen, waarin we vergaderen, de gelden, die U vandaag uitgeeft, van Hem zijn, en dat we nooit anders kunnen geven dan u i t d e h a n d d e s H e e r e n (1 Kron. 29 : 14).

Maar Christus betaalde voor deze Hoogeschool want Hij betaalde voor Zijn Kerk, Hij betaalde voor Zijn Koninkrijk, Hij betaalde voor deze wereld. Hij betaalde met gebeden en worstelingen, met tranen en benauwdheden, Hij betaalde met woord en met daad, met Zijn leer en met Zijn leven, Hij betaalde met het offer der voldoening.

Heere nu der wereld, Heere in het Koninkrijk, Heere in de Kerk, Heere van onze Theologische Hoogeschool, door Zijn zegen en onder beding van Zijn genade een voedings-centrale voor de Kerk, een kracht-centrale voor het Koninkrijk. En van Hem deze toogdag, dit feest.

De Schrift is vol van feestgedruisch — van het begin tot het einde; feest hierboven en feest ook hier beneden. Er zijn feesten, waarop men het gegevene gedenkt, los van den Gever — de Schrift spreekt voortdurend van een feest d e n H e e r e.

En zouden we hier niet vieren een feest den Heere?

Een wonder! Een wonder Gods!

Toen wij den strijd voerden om los te komen — o, die strijd was niet uit ons, wat hadden we eerst niet gegeven om te kunnen blijven! — toen we zuchtten en weenden in slapelooze nachten, toen wij ten slotte zagen dat het ging om de keuze: de band aan den Heere in gehoorzaamheid, óf de banden aan menschen in ongehoorzaamheid — toen waagden we het niet, ons in gedachten een toekomst te bouwen — we legden die in Gods handen.

En de Heere heeft ons niet beschaamd.

Hij leidde Zijn Kerken uit, de eene Kerk na de andere; Hij maakte vrij mèt het volk predikanten, ouderlingen, diakenen, studenten. Hij bewaarde twee hoogleeraren en één lector voor ontrouw. En Hij breidde dat getal uit, Hij vulde het getal curatoren aan, Hij riep een stichting tot verzorging der School, Hij schonk ons een prachtig Schoolgebouw, vervuld van den geur der liefde van de Kerken, Hij gaf ons in verrassend snel tempo begin en aanwas van een bibliotheek — we verstaan den Apostel Petrus: Heere, Heere, dat ben ik niet waardig! Ik, ik, zondig mensch!

Zal het nu niet feest zijn, een feest den Heere?

Geraffineerder dan ooit zijn de aanvallen en raadslagen van den Booze, het Woord de heerschappij te ontnemen, van het overgroote deel der katheders in de wereld, in Nederland, klinkt de stem der menschelijke wijsheid, die de wijsheid Gods veracht — waartoe anders heeft God onze Hoogeschool daarvoor bewaard, dan dat wij Hem in die bewaring om Zijn groote ontferming zouden loven en danken? Wat is het anders dan g e n a d e, dat hier nóch de Kerken, nóch professoren en studenten gebonden zijn aan een als belijdeniswinst gepropageerde formule van schoolsche makelij?

Zijn niet Kerk en School als twee communiceerende vaten, is niet bloei of verval in het eene lichaam aanstonds te merken in het andere?

Daarom, broeders en zusters, zonder uw geloof, uw liefde, uw gebed kunnen wij niet. Gelijk ook verachtering in onze Hoogeschool aanstonds in de Kerken waarneembaar zou zijn, God behoede ons daarvoor.

Ziende op de trouw des Heeren en den overstelpenden rijkdom van Zijn weldaden — betaamt het niet, feest te houden, een feest den Heere?

Hij heeft er voor betaald, voor de School en voor het feest.

Het kan zijn, dat Hij de genieting van de betalingsvrucht, zooals wij die genieting t h a n s beleven, in-